

TÜRKMENİSTAN ÜLKE PROFİLİ

**T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü**

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	6
3. DIŞ TİCARET	8
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	11
5. TÜRKİYE ile TİCARET	12
EKLER:.....	14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Türkmenistan Cumhuriyeti
Yönetim Biçimi	Cumhuriyet
Resmi Dili	Türkmençe (Resmi dil), Rusça, Özbekçe
Başkent	Aşkabat
Yüzölçümü	488 100 km ²
Nüfus	6,6 milyon
Dini Yapı	Müslüman %89, Ortodoks %9, Diğer %2
Büyük Kentler	Aşkabat, Türkmenabat, Daşoğuz
Devlet Başkanı	Serdar Berdumammedov
Para Birimi	Manat

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Birleşmiş Milletler, İslam İşbirliği Teşkilatı, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Bağımsız Devletler Topluluğu, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı, NATO Avrupa Atlantik Ortaklık Konseyi, NATO Barış için Ortaklık Programı, IMF, Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası, İslam Kalkınma Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü, Uluslararası Denizcilik Örgütü, UNESCO, Dünya Sağlık Örgütü, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü, Dünya Meteoroloji Örgütü, Dünya Sendikalar Federasyonu, Uluslararası Çalışma Örgütü, Dünya Gümrük Örgütü, Asya Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu, BM Gıda ve Tarım Örgütü, Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası, INTELSAT, Interpol, Uluslararası Standartlar Teşkilatı, BM Sınai Kalkınma Örgütü, BM Ticaret ve Kalkınma Konferansı, BM Dünya Turizm Örgütü, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği, Evrensel Posta Birliği

Coğrafi Konum

Türkmenistan Cumhuriyeti Orta Asya'nın güneyinde, Hazar Denizi kıyısında yer almakta olup kuzeydoğusunda Özbekistan, kuzeybatısında Kazakistan, güneyinde İran ve güneydoğusunda Afganistan ile komşudur. 488 100 km²'lik yüzölçümü ile bağımsız devletler topluluğunun en büyük dördüncü devletidir. Kara Kum çölü ülkenin %80'ini kapsamaktadır.

Ülkenin başlıca üç nehri Ceyhun (Amudarya, 2 620 km), Tejen (1 150 km) ve Murgab (978 km) dir. Karakum kanalı 1 100 km uzunluğuyla tarım sektörü açısından hayati rol oynamaktadır. Nüfusun yarısı da kanal kıyısında yoğunlaşmıştır

Başkent Aşkabat'ın da bulunduğu güney bölgesi deprem kuşağında yer almaktadır ve en son büyük deprem şehrin tamamının yok olmasına neden olan 1948 yılındaki 8 şiddetindeki depremdir.

Başlıca şehirler başkent Aşkabat, Türkmenabat ve Daşoğuz'dur.

Siyasi ve İdari Yapı

Türkmenistan Başkanlık sistemi ile yönetilen bağımsız ve tarafsız bir ülke olup, Devlet Başkanı Gurbanguly Berdimuhammedov'dur. Aralık 1999'da düzenlenen Halk Maslahatı'nda ebedi devlet başkanı seçilen Saparmurat (Niyazov) Türkmenbaşı'nın Aralık 2006'daki vefatından sonra 11 Şubat 2007 tarihinde yapılan seçimde %89 oy alan Berdimuhammedov 5 yıllığına Devlet Başkanı seçilmiştir. 2012 yılı şubat ayında yenilenen seçimlerde ise Devlet Başkanı Berdimuhammedov oy oranını arttırarak %97 oyla 2. kere seçilmiştir. Şubat 2017 cumhurbaşkanlığı seçimlerinde oyların %97,69'uyla üçüncü bir dönem için tekrar seçilmiş olup görevine devam etmektedir. Türkmenistan Meclisi'nde seçimle belirlenmiş 125 üye görev yapmaktadır. Meclis üyeleri 5 yılda bir yapılan seçimlerle yenilenmektedir. Devlet üst yönetim organizasyonunda Bakanlar Kurulu üyesi ve Bakan olarak görev yapan 9 Devlet Başkanı Yardımcısı, 23 Bakan, 5 Bakan yetkisini haiz Komite Başkanı bulunmaktadır. Yürütmenin Başı Devlet Başkanıdır. Devlet Başkanı, aynı zamanda Başbakanlık görevini de yürütmektedir.

Ülke, idari olarak 5 vilayete ayrılmıştır. Vilayetlerde üst yönetim görevi Hekimler (Belediye Başkanı ve Vali) tarafından yürütülür. Vilayet sınırları içerisinde yerleşen Şehir ve Etraflar da yine Şehir Hekimi ve Etraf Hekimi tarafından Vilayet Hekimi'ne bağlı olarak yürütülür. Daha küçük yerleşim yerleri Geneşlikler ve Obalar, Arçınlar ve Birlikler tarafından yine Vilayet Hekimi'ne bağlı olarak yürütülür. Ülkedeki beş vilayet Ahal, Balkan, Daşoğuz, Mari ve Lebap vilayetleridir.

Nüfus ve İstihdam

Resmi olarak nüfus sayımı yapılmamakta ve nüfus verileri resmi olarak açıklanmamaktadır. Ancak, IMF tahminlerine göre 2024 yılında 6,6 milyon kişi ile dünyada 105. sırada yer alan Türkmenistan nüfusunun 2029 yılında 7 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir.

Bağımsız Devletler Topluluğu içerisinde alan büyüklüğü açısından dördüncü sırada yer alsa da nüfusu oldukça azdır. Nüfusun %85'i Türkmen olup diğer etnik gruplar Özbekler (%5), Ruslar (%4), Kazaklar, Tatarlar, Azeriler, Ermeniler ve Ukraynalılardır.

Türkmenistan'da 12 Nisan 1993 tarihinden itibaren Kiril harflerinin bırakılması ve Latin harflerine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Türkmen Türkçesi ülkenin resmi dilidir. Bunun yansıra Rusça yaygın olarak kullanılmaktadır. Ayrıca Türkmenistan'ın kuzeyinde de Özbek azınlıklar tarafından Özbek Türkçesi kullanılmaktadır.

Ülkede eğitime başlama yaşı 7 olup, ücretsiz olan zorunlu eğitim 13 yıldır. Okuma oranı %99,7'dir.

Sosyal Güvenlik Kanunu'na göre Türkmenistan'da emeklilik sistemi gönüllüdür. Emekli olmak isteyen kişilerin ücretlerden %2'lik bir kesinti yapılmakta olup, emeklilik yaşı erkekler için 62, kadınlar için 57'dir ve emekli olabilmek için erkeklerin 25 yıl, kadınların 20 yıl çalışmış olması gereklidir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Petrol, doğal gaz, sülfür ve tuz başlıca doğal kaynaklardır.

Ülkenin önemli miktarda gaz ve petrol rezervleri bulunmaktadır. Başlıca gaz rezervleri ülkenin doğusunda yer alan Amuderya havzasında bulunmaktadır. Hazar Denizi yakınlarında da gaz rezervleri vardır. Türkmenistan, eski Sovyet Cumhuriyetleri arasında gaz rezervleri bakımından Rusya'dan sonra gelmektedir.

Türkmenistan, hidro karbon sanayinin geliştirilmesi yönünde iddialı projeler ortaya koymaktadır. 2030 yılı itibarı ile doğal gaz üretiminin yılda 250 milyar metreküpe, ham petrol üretiminin ise yılda 110 milyon tona çıkarılması hedeflenmektedir.

Orta Asya'nın en uzun nehri Amuderya, Türkmenistan'ın doğusundan geçmektedir. Ülkenin güneyinde ise Tedzhen nehri akmaktadır. Ancak, bu nehirlerin ülkenin sınırlarında bulunmaları sebebiyle ülke topraklarının yalnızca %3,5'i ekilebilir durumdadır. Tarımsal üretim neredeyse tamamen sulamaya dayanmaktadır.

Toprağın ve yeraltı sularının tarımsal kimyasallar ve ilaçlarla kirlenmesi, Hazar Denizi'nde kirlilik, Amuderya nehrinin sulama amaçlı olarak yönünün değiştirilmesi sonucunda nehrin Aral Gölü'ne ikmal yapamaması ve çölleşme başlıca çevre sorunlarıdır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar- milyar \$)	77,96	77,72	83,88	91,19	99,3	108,38	118,49	129,71
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	5,3	2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	12 123	11 927	12 713	13 657	14 704	15 877	17 179	18 618
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	11,2	-1,6	6,3	8	8	8	8	8
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	7	4,7	4	2,7	1,5	0,3	-0,5	-1,4
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	5,8	4,7	4,6	4,4	4,3	4,2	4,1	4

Kaynak: IMF

*: Tahmin

Türkmenistan, başta doğal gaz olmak üzere emtia ihracatına odaklanan bir ekonomiye sahip gelişmekte olan bir pazardır. Ekonomi büyük ölçüde devlete aittir, küçük ve az gelişmiş özel sektörde önemli bir devlet denetimi vardır.

Bağımsızlığın kazanılmasından sonra, ekonomide devletçi yapı devam ettirilmiş, yeni kalkınma ve gelişme dönemi programı çerçevesinde her alanda yatırımlar hızlanmıştır. Ekonomide devlet hakimiyetinden daha pazar odaklı bir ekonomik modele yönelime dönük reformlar başlatmıştır. Özel sektörün gelişmesi için küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi yönünde kanun çıkarılmıştır.

Başkan Berdimuhamedov'un yönetime gelmesinden sonra ülkede uygulanmakta olan ikili kur sistemine son verilmiş, ülke parası Manat'ın değeri yeniden belirlenmiş, benzin fiyatlarına sağlanan sübvansiyonlar azaltılmıştır.

2020 yılına kadar olan dönemi de içine alan yeni bir uzun vadeli kalkınma programını yürürlüğe konulmuştur. Bu programa göre ithal ikamesine dayalı ve belli sektörler için yüksek üretim hedeflerinin konulduğu bir plan benimsenmiştir. Kamudaki enerji sektörü haricindeki varlıkların 2020 yılına kadar %70'inin satışını hedeflenmiştir. Şu ana kadar yavaş ilerleme sağlanmıştır. Enerji sektörü, ormancılık, su kaynakları ve havacılık alanlarında devlet hisselerinin satışına izin verilmemektedir. Hükümet öncelikli sektörler olarak nitelendirilen pamuk, kimyasallar, imalat sanayi, altyapı alanlarına yabancı yatırım çekme konusunda isteklidir. Bazı koşullarda bu alanlarda tercihli vergi oranları ve ithalatta gümrük vergisi muafiyeti gibi teşvik uygulamaları da bulunmaktadır.

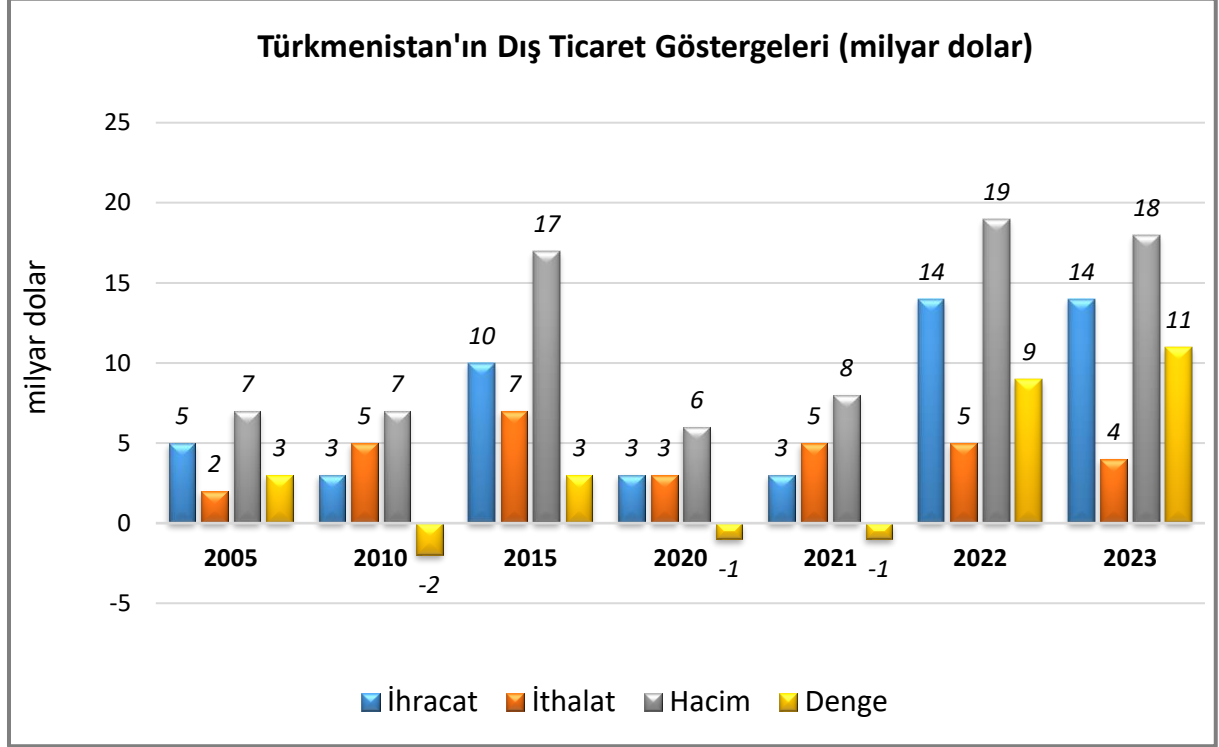
2022 yılında ülke ekonomisinde, sabit fiyatlara göre %5,3 oranında artmasıyla bir toparlanma olmuştur.

Ukrayna'daki savaş ve Türkmenistan'ın ana ithalatı üzerindeki zincirleme etkiler sonucunda GSYİH büyümesinin yavaşlayarak 2023 yılında %2 olmuştur. 2024'te ekonomik aktiviteyi destekleyecek olan küresel enerji fiyatlarındaki durum olacaktır. Bu alandaki ihracat destinasyonlarını çeşitlendirme konusundaki ilerleme de büyüme için önemli olacaktır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap, Türkmenistan Verileri

Türkmenistan'ın ihracatı 2023 yılında 14 milyar dolar olmuştur. İhracat yaptığı başlıca ülkeler Çin, Türkiye, Yunanistan, Azerbaycan ve Ukrayna'dır. Ülkenin ihracatında Türkiye yaklaşık %12 pay ile 2. sıradadır.

Ülkenin 2023 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; azotlu mineral veya kimyasal gübreler; ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar) ve potaslı mineral veya kimyasal gübrelerdir.

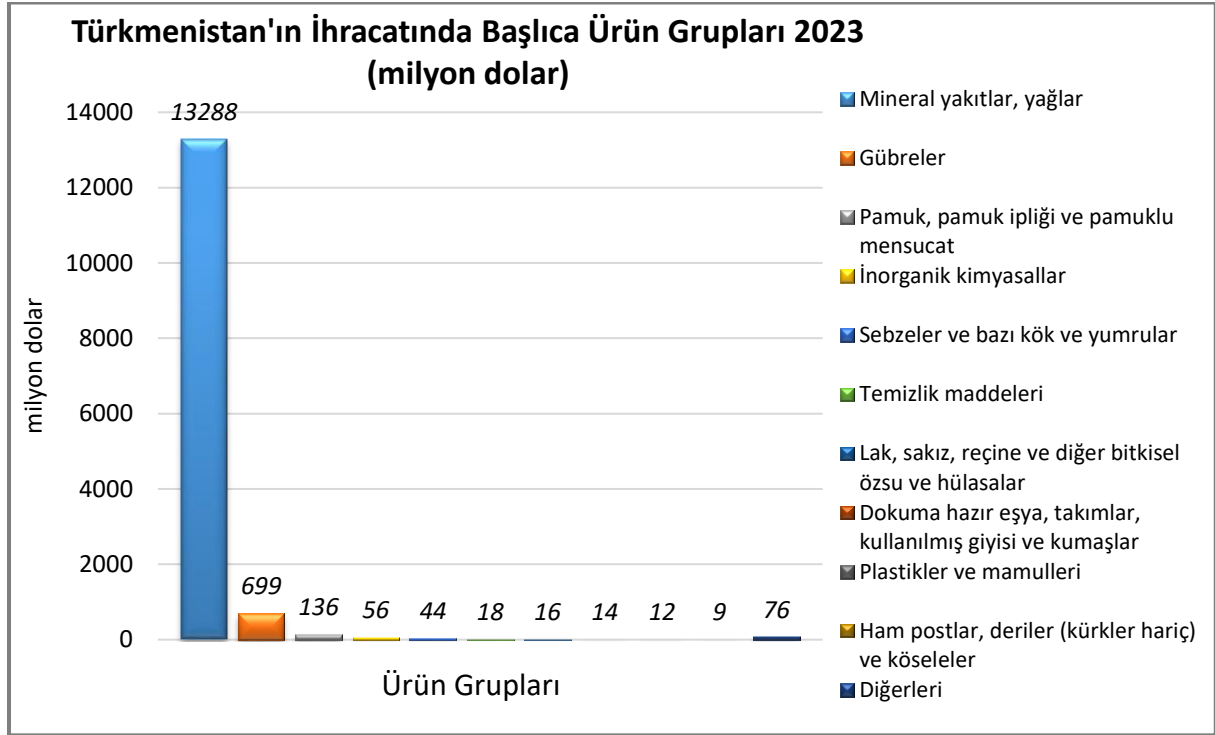
Ülkenin ithalatı ise 2023 yılında 4 milyar dolar olmuştur. İthalat yaptığı başlıca ülkeler Türkiye, Çin, Kazakistan, Almanya ve Japonya'dır. Ülkenin ithalatında Türkiye yaklaşık %28 pay ile 1. sıradadır.

2023 yılında ithal ettiği başlıca ürünler: buğday ve mahlut; telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar; demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz); 10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar ve demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuklardır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

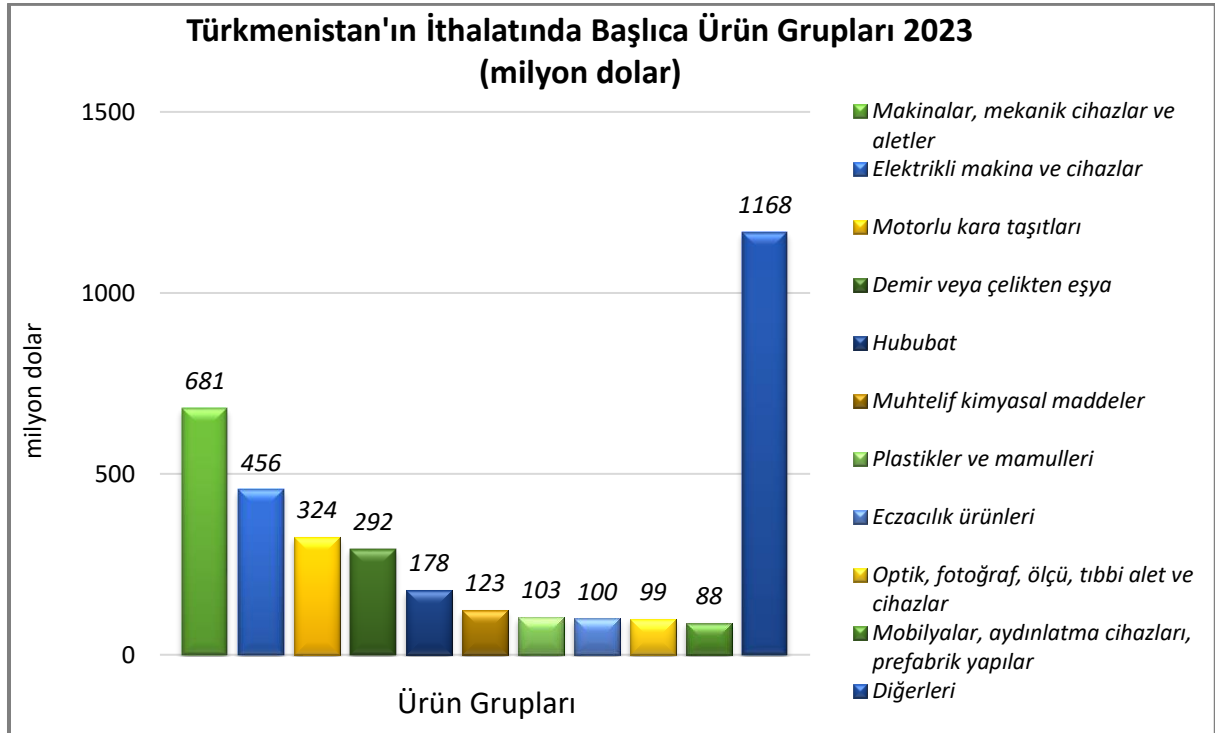
İhracat

Kaynak: Trademap, Türkmenistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

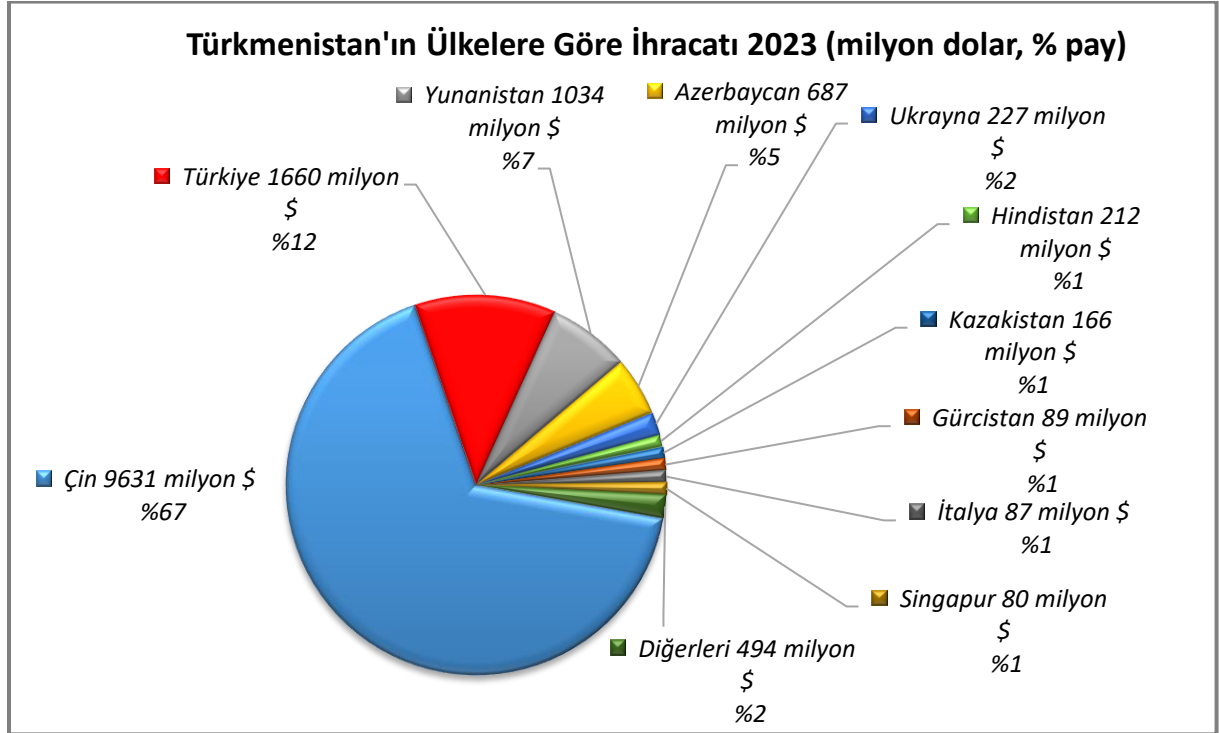

Kaynak: Trademap, Türkmenistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

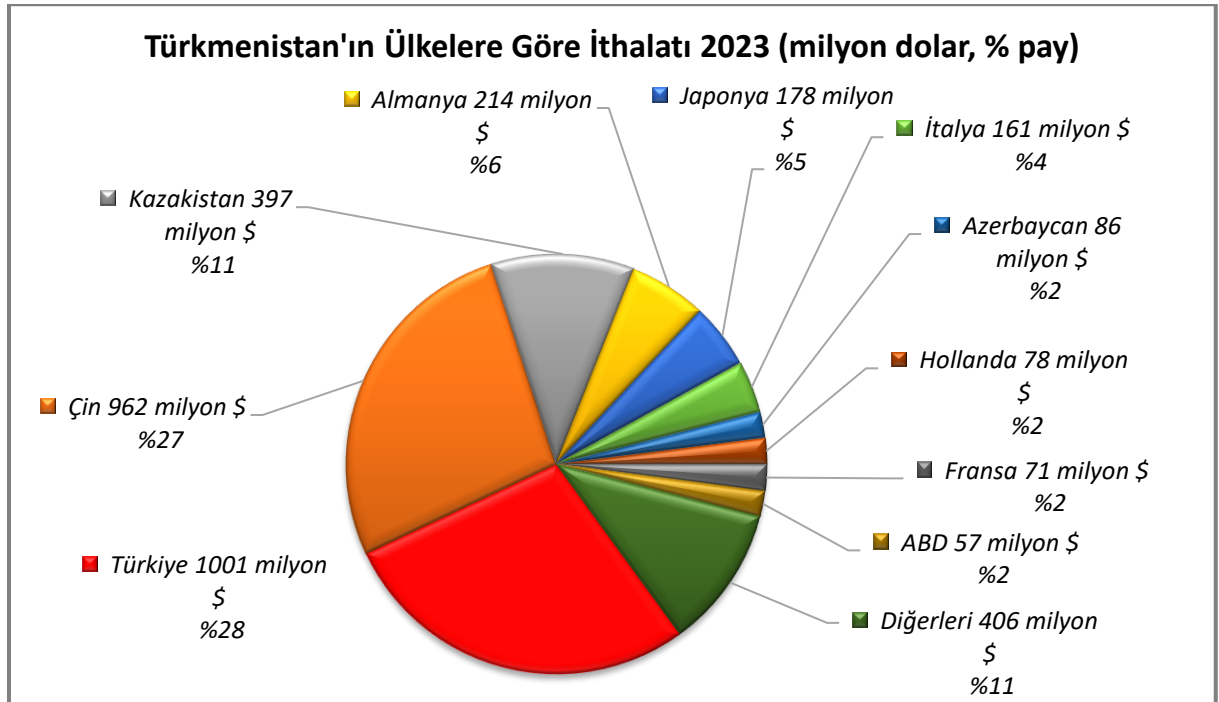
İhracat

Kaynak: Trademap, Türkmenistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap, Türkmenistan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Türkmenistan, 2024 yılında tahmini 1,7 milyar dolar ile doğrudan yabancı yatırım çekmiştir. Ülkedeki toplam yabancı sermaye stoğu 43 milyar dolara ulaşmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2023	2024*	2025*	2026*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	1 700,00	1 650,00	1 625,00	1 600,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	1,40	1,20	1,10	0,90

Kaynak: EIU

*: Tahmin

Türkmenistan'da özellikle enerji sektörü yabancı yatırımcılar için önemli bir potansiyel arz etmesine rağmen, bu sektörde bile ülkeye giren yabancı sermaye oldukça kısıtlı kalmaktadır.

Türkmenistan tekstil alanında ülkeye yabancı sermaye çekme konusunda nispeten daha başarılı olmuştur. Türkmen makamları tarafından yabancı sermayeye destek verildiği ifade edilmesine rağmen, olumlu bir yatırım ortamı yaratmak için gerekli olan siyasi ve makroekonomik reformlar arzu edilen düzeyde gerçekleştirilebilmiş durumda değildir.

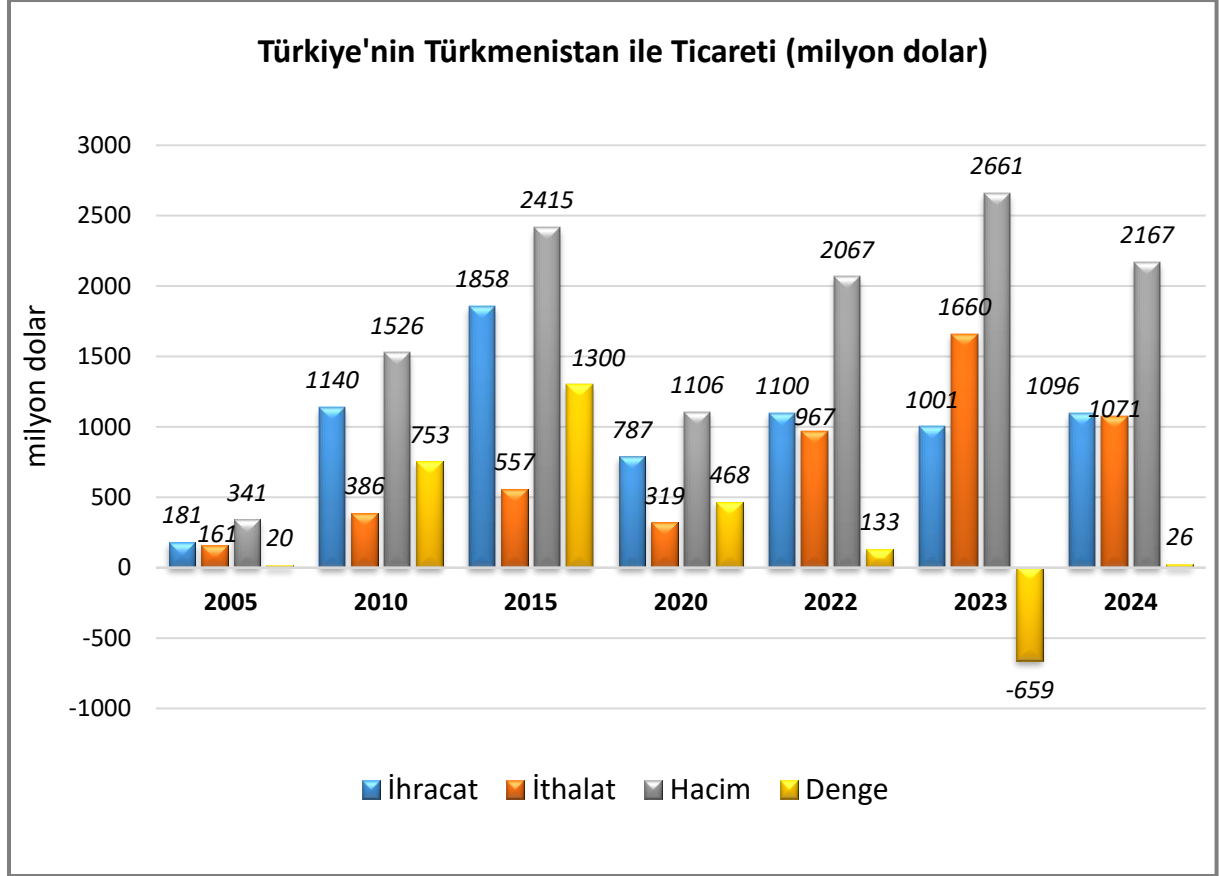
Yabancı firmaların Türkmenistan'da yatırımlarını iki alanda değerlendirmek gerekmektedir. Birincisi doğalgaz ve petrol alanında yapılan yatırımlar. Bu alanda Malezya menşeli Petronas, Birleşik Arap Emirlikleri menşeli Dragon Oil ve Rusya Federasyonu menşeli İtera şirketleri ön plana çıkmakta olup, gelir ve ürün paylaşımli özel hükümler içeren anlaşmalar yapılmaktadır.

Diğer taraftan, petrol ve doğalgaz alanının dışında bir üretim veya ticaret alanında faaliyet göstermek isteyen yabancı şirket ve şahısların yatırımlarını tam olarak hukuken koruyan bir sistem bulunmamaktadır. Pek çok yabancı firma, bir Türkmen vatandaşı ile güvene dayalı ortaklık kurmaktadır. Diğer taraftan, Bağımsızlığın ilk yıllarında Türkmenistan'a gelerek burada çeşitli faaliyetler gösteren Türk vatandaşlarına vatandaşlık hakkı tanınmıştı. Bu vatandaşlarımızın kurduğu Türkmenistan menşeli şirketler faaliyetlerine devam etmektedir.

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye-Türkmenistan Dış Ticareti

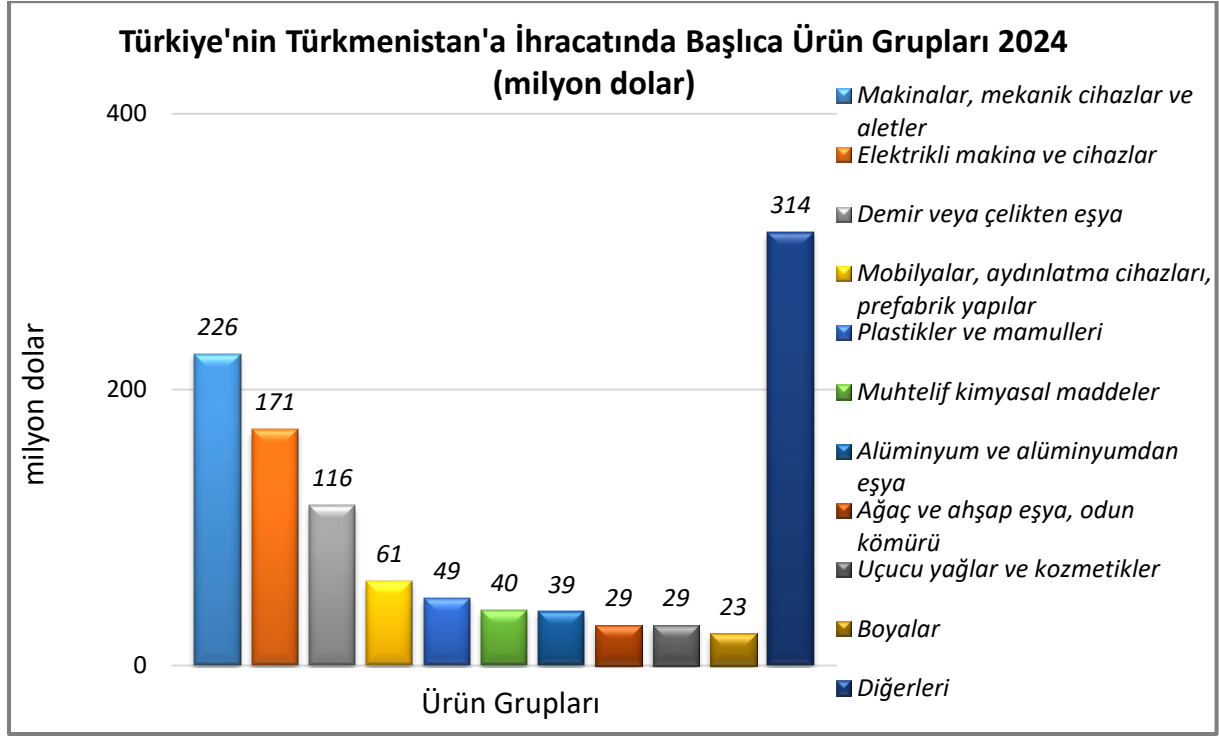

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

2024 yılında ülkeye ihracatımız 1 milyar dolar olmuştur. İhraç ettiğimiz başlıca ürünler: demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb. ürünler; izole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar; elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları; prefabrik yapılar ve Jeneratörlerdir.

2024 yılında ülkeden ithalatımız 1 milyar dolardır. İthalatımızdaki başlıca ürünler ise petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; pamuk ipliği (dikış ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı $\geq$ %85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş); azotlu mineral veya kimyasal gübreler; potaslı mineral veya kimyasal gübreler ve ilk şekillerde propilen ve diğer olefinlerin polimerleridir.

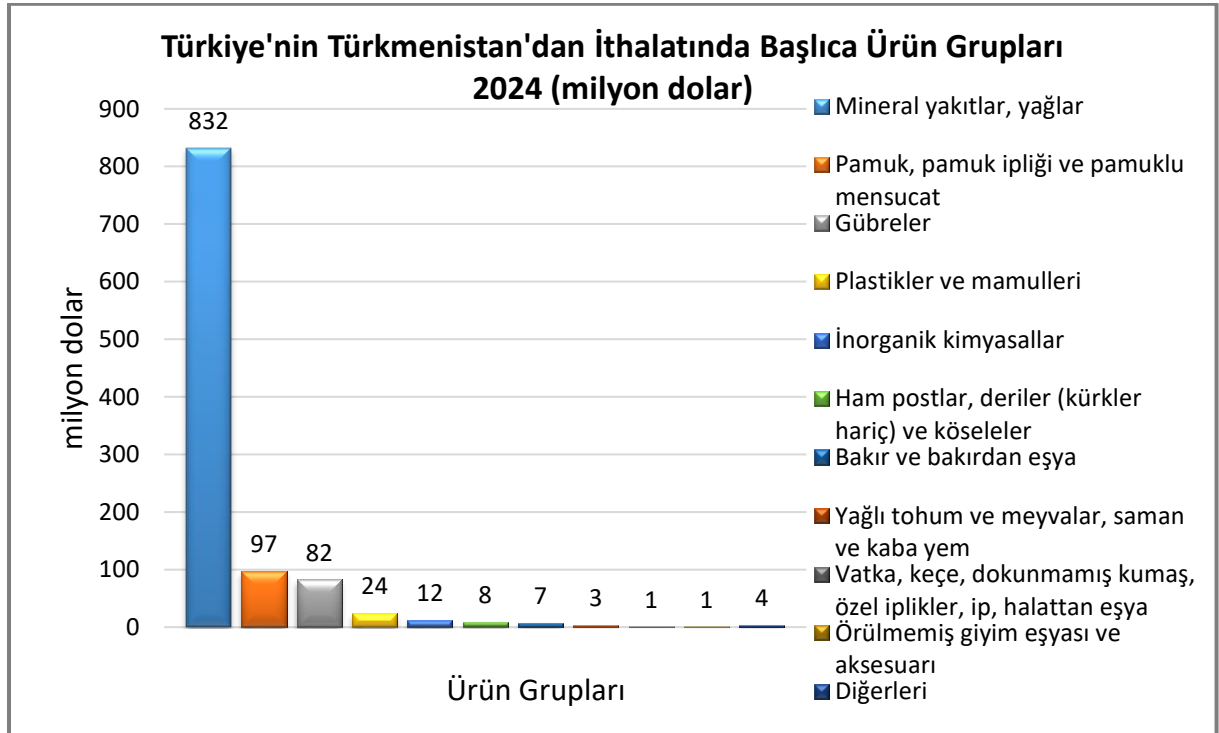
Türkiye'nin Türkmenistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Türkmenistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Türkmenistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			3 131 206	14 251 984	14 367 470	100	0,8
1.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	614 811	10 685 703	10 226 990	71,2	-4,3
2.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	833 152	1 387 249	2 720 612	18,9	96,1
3.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	311 170	647 939	489 986	3,4	-24,4
4.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	230 755	442 959	335 359	2,3	-24,3
5.	3104	Potaslı mineral veya kimyasal gübreler	8 596	40 021	208 073	1,4	419,9
6.	5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	177 650	141 203	92 493	0,6	-34,5
7.	2801	Flor, klor, brom ve iyot	14 627	38 913	51 302	0,4	31,8
8.	0702	Domates (taze/soğutulmuş)	71 930	41 445	43 767	0,3	5,6
9.	5208	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle %85 veya daha fazla pamuk içerenler) (m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	29 993	28 974	17 729	0,1	-38,8
10.	3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	214	3 114	16 267	0,1	422,4
11.	1302	Bitkisel özsu ve hülasalar, pektik maddeler, pektinatlar, pektatlar, agar-agar, bitkilerden yapışkan sıvı vb.	12 180	23 248	15 762	0,1	-32,2
12.	5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle %85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	39 951	27 604	15 589	0,1	-43,5
13.	4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	5 858	6 581	7 640	0,1	16,1
14.	2503	Her nevi kükürt (süblime, presipite ve koloidal kükürt hariç)	99 916	87 751	7 235	0,1	-91,8
15.	6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	30 574	11 395	6 912	0	-39,3

Kaynak: Trademap, Türkmenistan Verileri

EK-2: Türkmenistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			4 588 593	5 089 091	3 610 835	100	-29
1.	1001	Buğday ve mahlut	73 743	122 985	176 929	4,9	43,9
2.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	123 493	717 755	140 211	3,9	-80,5
3.	7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	59 210	35 802	98 828	2,7	176
4.	8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	5 401	14 636	87 505	2,4	497,9
5.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	70 013	93 920	81 610	2,3	-13,1
6.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	81 496	71 007	77 645	2,2	9,3
7.	8701	Traktörler	67 695	72 521	67 901	1,9	-6,4
8.	3815	Reaksiyon başlatıcılar, hızlandırıcılar, katalitik müstahzarlar	16 360	21 218	64 371	1,8	203,4
9.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	77 402	69 179	58 909	1,6	-14,8
10.	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	60 848	56 234	58 723	1,6	4,4
11.	8431	İş ve Maden Makinelerinin aksam ve parçaları	10 841	26 122	54 346	1,5	108
12.	8481	Musluk, batarya, vana ve valfler	37 113	47 373	48 246	1,3	1,8
13.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	35 625	64 155	43 060	1,2	-32,9
14.	8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	37 593	37 592	41 344	1,1	10
15.	8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	8 609	14 147	40 015	1,1	182,9

Kaynak: Trademap, Türkmenistan Verileri

EK-3: Türkmenistan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		3 131 206	14 251 984	14 367 470	100	0,8
1.	Çin	509 152	10 313 559	9 631 254	67	-6,6
2.	Türkiye	710 865	967 087	1 659 919	11,6	71,6
3.	Yunanistan	46 595	37 414	1 033 718	7,2	2662,9
4.	Azerbaycan	70 742	509 706	687 309	4,8	34,8
5.	Ukrayna	92 265	190 921	227 353	1,6	19,1
6.	Hindistan	3 847	90 482	212 410	1,5	134,8
7.	Kazakistan	42 852	97 842	165 812	1,2	69,5
8.	Gürcistan	198 245	157 360	89 259	0,6	-43,3
9.	İtalya	71 399	71 465	86 691	0,6	21,3
10.	Singapur	22 300	157 424	80 152	0,6	-49,1
11.	Romanya	17 123	7 588	72 610	0,5	856,9
12.	İspanya	15 062	7 022	57 293	0,4	715,9
13.	Tacikistan	22 197	52 126	40 987	0,3	-21,4
14.	Uruguay	0	53 221	35 940	0,3	-32,5
15.	Kanada	653	520	32 646	0,2	6178,1

Kaynak: Trademap, Türkmenistan Verileri

EK-4: Türkmenistan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		4 588 593	5 089 091	3 610 835	100	- 29
1.	Türkiye	984 889	1 100 202	1 001 251	27,7	- 9
2.	Çin	513 404	867 636	962 216	26,6	10,9
3.	Kazakistan	211 360	340 382	397 161	11	16,7
4.	Almanya	215 408	219 680	214 067	5,9	-2,6
5.	Japonya	36 810	50 931	177 873	4,9	249,2
6.	İtalya	486 408	110 049	160 923	4,5	46,2
7.	Azerbaycan	34 276	25 691	86 115	2,4	235,2
8.	Hollanda	60 102	77 584	77 632	2,1	0,1
9.	Fransa	36 613	36 298	70 515	2	94,3
10.	ABD	78 878	49 123	56 862	1,6	15,8
11.	Hindistan	111 962	87 923	45 237	1,3	-48,5
12.	Ukrayna	52 712	22 285	40 181	1,1	80,3
13.	Polonya	34 759	15 818	36 100	1	128,2
14.	Danimarka	8 394	16 669	29 722	0,8	78,3
15.	İngiltere	14 717	17 337	29 411	0,8	69,6

Kaynak: Trademap, Türkmenistan Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Türkmenistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			1 100 202	1 001 251	1 096 298	100	9,5
1.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	60 911	58 895	73 034	6,7	24
2.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	48 973	47 365	49 702	4,5	4,9
3.	8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	43 791	31 370	28 258	2,6	-9,9
4.	9406	Prefabrik yapılar	23 496	28 329	24 526	2,2	-13,4
5.	8502	Jeneratörler	12 477	13 121	20 511	1,9	56,3
6.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	20 126	14 606	19 780	1,8	35,4
7.	8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	6 011	6 265	19 166	1,7	205,9
8.	3808	Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici, sürgünleri önleyici, bitkilerin büyümesini düzenleyici ürünler	10 583	6 634	18 349	1,7	176,6
9.	8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	7 911	9 386	17 991	1,6	91,7
10.	7614	Alüminyumdan demetlenmiş teller, kablolar, örme halatlar vb.	242	1 449	17 646	1,6	1117,8
11.	8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	6 166	12 137	16 359	1,5	34,8
12.	8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	10 478	14 213	16 121	1,5	13,4
13.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	23 657	15 682	15 252	1,4	-2,7
14.	8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	14 472	16 464	14 659	1,3	-11
15.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	10 361	16 879	14 636	1,3	-13,3

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Ek-6: Türkiye'nin Türkmenistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (% 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			967 087	1 659 919	1 070 508	100	-35,5
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	363 907	1 414 862	829 909	77,5	-41,3
2.	5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	122 902	86 213	62 120	5,8	-27,9
3.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	207 096	49 555	52 807	4,9	6,6
4.	3104	Potasslı mineral veya kimyasal gübreler	13 155	44 832	28 742	2,7	-35,9
5.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	7 161	828	22 299	2,1	2593,1
6.	5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	15 274	10 993	12 625	1,2	14,8
7.	2801	Flor, klor, brom ve iyot	2 543	2 651	11 424	1,1	330,9
8.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	50 651	3 357	9 791	0,9	191,7
9.	4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	6 581	7 638	7 235	0,7	-5,3
10.	5208	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk içerenler)(m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	20 051	12 577	6 294	0,6	-50
11.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	49 980	6 750	6 069	0,6	-10,1
12.	5202	Pamuk döküntüleri	11 723	3 483	5 766	0,5	65,5
13.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	288	1 883	3 417	0,3	81,5
14.	2712	Vazelin, parafin, petrol mumu, yağlı mum, ozakerit, linyit mumu, turb mumu vb.	3 348	42	2 352	0,2	5500
15.	3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folyo (gözeneksiz)	3 849	579	1 475	0,1	154,7

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri